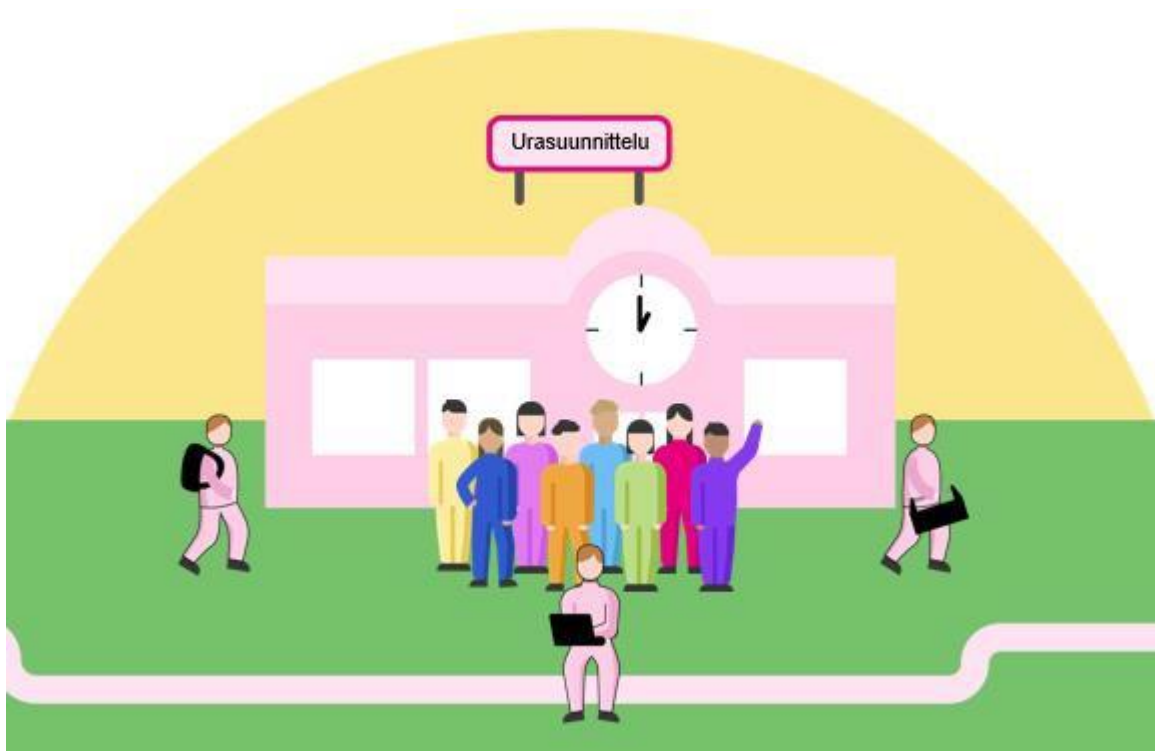

Paikallisesti tarjottava valinnainen tutkinnon osan osa-alue:

Urasuunnittelutaitojen vahvistaminen 3 osp

Osaamistavoitteet:

1. Opiskelija syventää itsetuntemustaan ja reflektointitaitojaan
2. Opiskelija vahvistaa urasuunnittelutaitojaan ja suunnittelee tulevaisuuttaan
3. Opiskelija tunnistaa muuttuvan työelämän ja valmistautuu siihen
4. Opiskelija vahvistaa työyhteisöosaamistaan
5. Opiskelija tunnistaa omaa osaamistaan sekä verkostojaan ja hyödyntää niitä työnhaussa
6. Opiskelija ymmärtää oman ammattitaidon jatkuvan kehittämisen merkityksen

1. Opiskelija syventää itsetuntemustaan ja reflektointitaitojaan

Opiskelija

- tunnistaa (reflektoi) omaan oppimiseensa ja oppimismotivaatioonsa vaikuttavia tekijöitä
- syventää omaa itsetuntemustaan tunnistamalla omia persoonallisuudenpiirteitään
- arvioi omia taitojaan, vahvuuksiaan, kiinnostuksen kohteitaan, onnistumisen kokemuksiinsa ja osaa kertoa niistä
- löytää henkilökohtaisia kehittämiskohteita
- ymmärtää omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä

Tehtävät:

Tehtävä 1. Tutustumista

- Hyödyntää voi esimerkiksi ohjauksen korttipakkaa https://www.winnova.fi/files/5233/OLO_Ohjauksen_korttipakka.pdf
- Kuvien käyttäminen:
Valitaan vaihtoehdoista mieleinen kuva, joka avulla/kautta kerrotaan jotain itsestä.

Tehtävä 2. Itsetuntemustehtävä

Keskustele opiskelutoverisi, ystäväsi, huoltajasi tai jonkun muun henkilön kanssa omista opiskelukokemuksistasi, vapaa-ajastasi ja muista elämäsi osa-alueista:

- Kerro mistä asioista olet innostunut koulu- ja opiskeluaikoina?
- Kerro mitkä asiat ovat vaikuttaneet motivaatiosi oppia?
- Pyydä keskustelukumppaniasi kuvailemaan sinua (kertomaan minkälaisena hän sinut näkee ja tuntee, minkälainen oppija olet hänen mielestään)? Oletko hänen kanssaan samaa mieltä?
- Missä asioissa olet mielestäsi hyvä? Mikä sinua kiinnostaa?
- Missä asioissa haluaisit kehittyä? Mitä voit tehdä, jotta kehittyisit näissä asioissa?
- Mitä asiat lisäävät hyvinvointiasi? Miten rentoudut? Mitkä asiat tuottavat sinulle iloa ja lisäävät jaksamistasi?

Keskustelun jälkeen kirjoita ylös:

- Millainen fiilis keskustelusta jäi?
- Mitä uusia ajatuksia sait?

Tukea arviointiin:

Minimitasolla opiskelija
<ul style="list-style-type: none">
• osaa tunnistaa (reflektoida) omaan oppimiseensa ja oppimismotivaatioonsa vaikuttavia tekijöitä
• syventää omaa itsetuntemustaan tunnistamalla omia persoonallisuudenpiirteitään
• tunnistaa omia taitojaan, vahvuuksiaan, kiinnostuksen kohteitaan, onnistumisen kokemuksiaan ja osaa kertoa niistä
• tunnistaa henkilökohtaisia kehittämiskohteitaan
• tunnistaa omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä
Keskitasolla opiskelija
<ul style="list-style-type: none">
• tunnistaa, arvioi (reflektointi) ja hyödyntää omaan oppimiseensa ja oppimismotivaatioonsa vaikuttavia tekijöitä
• syventää omaa itsetuntemustaan tunnistamalla ja tarkastelemalla omia persoonallisuudenpiirteitään
• tunnistaa, arvioi ja hyödyntää omia taitojaan, vahvuuksiaan, kiinnostuksen kohteitaan, onnistumisen kokemuksiaan ja osaa kertoa niistä
• tunnistaa, arvioi ja hyödyntää henkilökohtaisia kehittämiskohteitaan
• tunnistaa arvioi ja hyödyntää omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä
Parhaimmillaan opiskelija
<ul style="list-style-type: none">
• tunnistaa, arvioi (reflektointi) ja hyödyntää itsenäisesti ja monipuolisesti omaan oppimiseensa ja oppimismotivaatioonsa vaikuttavia tekijöitä
• syventää omaa itsetuntemustaan refleктоimalla omia persoonallisuudenpiirteitään ja ymmärtää itsetuntemuksen kehittämisen merkityksen.
• tunnistaa arvioi ja hyödyntää itsenäisesti ja monipuolisesti omia taitojaan, vahvuuksiaan, kiinnostuksen kohteitaan, onnistumisen kokemuksiaan ja osaa kertoa niistä
• tunnistaa, arvioi ja hyödyntää itsenäisesti ja monipuolisesti henkilökohtaisia kehittämiskohteitaan
• tunnistaa ja arvioi itsenäisesti ja monipuolisesti omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä sekä edistää ja ylläpitää omaa hyvinvointiaan

2. Opiskelija vahvistaa urasuunnittelutaitojaan ja suunnittelee tulevaisuuttaan

Opiskelija

- suunnittelee urapolkuaan jatkokoulutukseen hankkimalla tietoa jatkokoulutusvaihtoehdoistaan TAI
- suunnittelee urapolkuaan työelämään vahvistamalla työnhakutaitojaan
- suunnittelee tulevaisuuttaan, asettaa sille tavoitteita ja tietää keinoja, joilla tavoitteita voi saavuttaa
- päivittää urasuunnitelman tavoitteidensa mukaisesti

Tehtävät:

Tehtävä 1. Oman tulevaisuuden suunnittelu

Opiskelija tutustuu OLO -opintojen päättövaiheen työkaluun.

https://www.winnova.fi/winnova/kehittaminen/oppiminen_opetus_ja_ohjaus/olo/verkoston_yhteiset_kehittamisen_temat/opintojen_paattovaiheen_ohjaus . Thinglink pohjassa esitetään erilaisia opintojen päättymisen jälkeisiä vaihtoehtoja, kuten työelämään siirtyminen, tuen muodot työelämään siirtymisessä, itsensä työllistäminen, jatko-opinnot ja kansainväliset mahdollisuudet. Pohjaan on sisällytetty erilaisia tehtäviä ja vinkkejä, joista voi poimia materiaalia ja sisältöä opetukseen.

Tutustuttuaan thinglink -alustaan opiskelija voi palauttaa opettajalle esimerkiksi seuraavia tuotoksia:

- Hakemus todelliseen työtehtävään, jonka opiskelija on poiminut valitsemaltaan työnhakukanavalta. Tehtävänä voi lisäksi olla omien valmiuksien peilaaminen avoinna oleviin työtehtäviin.
- Kuvaus tavoittelemastaan tulevaisuuden opintopolusta sisältäen tietoa opintojen sisällöstä, kyseisen koulutuksen tarjoajista, hakeutumisen tavasta ja aikataulusta sekä omien valmiuksiensa pohdintaa.
- Vapaamuotoisesti toteutettu (kirjoitettu, kuvitettu, videoitu ym) kuvaus omista tulevaisuuden suunnitelmista, tavoitteista sekä keinoista niiden saavuttamiseksi.
- Urasuunnitelman päivittäminen HOKSiin.

Tukea arviointiin:

Minimitasolla opiskelija
<ul style="list-style-type: none">
• suunnittelee urapolkuaan jatkokoulutukseen hankkimalla tietoa jatkokoulutusvaihtoehdoistaan TAI
• suunnittelee urapolkuaan työelämään vahvistamalla työnhakutaitojaan
• suunnittelee tulevaisuuttaan, asettaa sille tavoitteita ja tietää keinoja, joilla tavoitteita voi saavuttaa
• päivittää urasuunnitelman tavoitteidensa mukaisesti
Keskitasolla opiskelija
<ul style="list-style-type: none">
• suunnittelee urapolkuaan jatkokoulutukseen hankkimalla monipuolisesti tietoa jatkokoulutusvaihtoehdoistaan tai työelämään vahvistamalla työnhakutaitojaan ja kartoittamalla työmahdollisuuksiaan
• suunnittelee tulevaisuuttaan, asettaa sille monipuolisia tavoitteita ja tietää keinoja, joilla tavoitteet saavutetaan
• päivittää urasuunnitelman tavoitteidensa mukaisesti ja ymmärtää urasuunnittelun merkityksen
Parhaimmillaan opiskelija
<ul style="list-style-type: none">
• suunnittelee monipuolisesti ja itsenäisesti urapolkuaan jatkokoulutukseen valmistautumalla jatko-opintoihin hakua varten tai työelämään vahvistamalla työnhakutaitojaan ja kartoittamalla työmahdollisuuksiaan
• suunnittelee itsenäisesti tulevaisuuttaan, asettaa sille monipuolisia tavoitteita ja tietää keinot, joilla tavoitteet saavutetaan
• päivittää urasuunnitelman tavoitteidensa mukaisesti ja ymmärtää urasuunnittelun sekä jatkuvan oppimisen merkityksen
• Tiedostaa kansainväliset mahdollisuudet ja vaihtoehdot.

3. Opiskelija tunnistaa muuttuvan työelämän ja valmistautuu siihen

Opiskelija

- ymmärtää erilaisia työsuhteiden muotoja
- tunnistaa projektityölle ominaisia piirteitä
- hahmottaa yrittäjyyteen liittyvät perusasiat

Tehtävät:

Tehtävä 1. Oman alan työn tekemisen muodot

Mitkä ovat tyypillisimmät työn tekemisen muodot (työsuhteen muodot) omalla alallasi? Voit selvittää asiaa tutustumalla oman alasi työpaikkoihin esimerkiksi työmarkkinatori -sivustolla. Minkälaisista työsuhteen muodoista sinä olet kiinnostunut? Perustele vastauksesi.

Työn tekemisen muotoja

- vakinainen työsuhde/ toistaiseksi voimassa oleva
- osa-aikatyö
- yrittäjyys
- itsensä työllistäminen
- vuokratyö
- määräaikainen työ
- oppisopimus

Lisätietoa työsuhteen muodoista

<https://tyoelamanpelisaannot.fi/fi/erilaiset-tyosuhteet/>

Oman alan työpaikkoja löydät työmarkkinatori -sivustolta <https://tyomarkkinatori.fi/> sekä te-palvelujen sivuilta <https://paikat.te-palvelut.fi/tpt/>

Tehtävä 2. Mitä projektityö on?

Vastaa alla oleviin kysymyksiin:

Mitä projektityöllä tarkoitetaan?

Miten projektityö sopii omalle opiskelemallesi alalle?

Miten projektityö sopisi sinulle?

Mitä hyviä ja huonoja puolia näet projektityössä itsesi kannalta?

Tehtävä 3. Yrittäjyys työn tekemisen muotona

Voimme tehdä työtä jonkin organisaation tai toisen ihmisen palveluksessa tai ryhtyä yrittäjiksi. Mahdollista on myös yhdistää nämä eli työskennellä työsuhteessa palkansaajana ja toimia itse esimerkiksi kevytyrittäjänä.

Pohdi, mitä hyviä puolia on yrittäjänä toimimisessa ja mitä hyviä puolia on olla työsuhteessa jossakin organisaatiossa tai yrityksessä? Oletko pohtinut oman yrityksen perustamista? Jos olet, niin kerro suunnitelmistasi tai haaveistasi?

Lisätietoa yrittäjyydestä

<https://tyoelamaan.fi/mina-tyoelamassa/yrittajyys/>

Tukea arviointiin:

Minimitasolla opiskelija
<ul style="list-style-type: none">
• hahmottaa erilaiset työsuhteen muodot
• hahmottaa projektityölle ominaisia piirteitä
• hahmottaa yrittäjyyden muodot
Keskitasolla opiskelija
<ul style="list-style-type: none">
• osaa luetella erilaisia työsuhteen muotoja
• ymmärtää ja hahmottaa projektityön vaiheet
• osaa luetella erilaisia yrittäjyyden muotoja
Parhaimmillaan opiskelija
<ul style="list-style-type: none">
• osaa määritellä ja ymmärtää työsuhteen muotoja ja niiden eroja
• tunnistaa projektityön vaiheet ja ymmärtää aikataulun, tavoitteiden ja rahoituksen merkityksen
• osaa määritellä ja ymmärtää yrittäjyyden muotoja ja eroja

4. Opiskelija vahvistaa työyhteisöosaamistaan

Opiskelija

- tunnistaa erilaisten työyhteisöjen vaatimuksia vuorovaikutustaidoille
- toimii kulttuuri- ja kielitietoisesti työelämän vuorovaikutus- ja viestintätilanteissa
- arvioi vuorovaikutusosaamistaan työyhteisön jäsenenä
- mukauttaa joustavasti omaa toimintaansa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- toimii aktiivisesti ja itsenäisesti työyhteisössä hyvän ilmapiirin edistämiseksi

Tehtävät:

Tehtävä 1: Hyvän työkäytöksen määrittely

- Määrittele mitä on hyvä työkäytös.
- Miten huonoon työkäyttäytymiseen voi puuttua?
- Miten jokainen työyhteisön jäsen voi edistää työyhteisön hyvää ilmapiiriä?

Tehtävä voidaan tehdä yksilötehtävänä, pareittain tai pienryhmissä.

Tehtävä 2: Omien vuorovaikutustaitojen arviointi

- Arvioi, mitkä ovat sinun vahvoja puoliasi erilaisissa vuorovaikutustilanteissa?
- Mitä taitoja voisit kehittää?
- Selvitä, mitä tarkoittavat kulttuuritietoisuus ja kielitietoisuus. Miten voisit kehittää omaa kulttuuritietoisuuttasi ja kielitietoisuuttasi?

Tehtävä 3: Havainnointitehtävä: työyhteisön vuorovaikutuksen havainnointi sekä raportointi

- Valitse yksi työpaikka tai yksi työpaikan vuorovaikutustilanne, jossa tapahtuvaa vuorovaikutusta seuraat. Tämän voit toteuttaa joko työpaikalla tapahtuvan oppimisen yhteydessä, työpaikkavierailulla tai esimerkiksi tilanteessa, jossa olet itse asiakkaana. Kuvaile tarkastelemaasi vuorovaikutustilannetta kirjallisesti (kuitenkin niin, että et tuo esiin henkilöiden oikeita nimiä). Tarkastele ja kirjoita ylös seuraavia asioita:
  - Minkälainen tunnelma vuorovaikutustilanteessa on ja mistä niin päättelet?
  - Mitä merkitystä ilmeillä ja eleillä on kun tarkastelet vuorovaikutusta?
  - Mitä voit oppia tarkastelemastasi vuorovaikutustilanteesta?
  - Mitä muita havaintoja teet ja mitä muita asioita mieleesi tulee?

Havaintoja voidaan pohtia yhdessä pienryhmissä.

Tukea arviointiin:

Minimitasolla opiskelija
<ul style="list-style-type: none">
• perehtyy monimuotoisten työyhteisöjen erilaisiin vuorovaikutustaitoihin
• tunnistaa työyhteisössä erilaisten ihmisten kanssa toimimiseen liittyviä piirteitä ja vuorovaikutuksen haasteita
• pystyy ohjatusti mukauttamaan toimintaansa erilaisissa vuorovaikutustilanteista
• pystyy ohjatusti arvioimaan osaamistaan työyhteisön jäsenenä
• pystyy toimimaan työyhteisön jäsenenä
Keskitasolla opiskelija
<ul style="list-style-type: none">
• ymmärtää monimuotoisten työyhteisöjen erilaisia vuorovaikutustaitovaatimuksia
• osaa tulkita työyhteisössä erilaisten ihmisten kanssa toimimiseen liittyviä piirteitä ja vuorovaikutuksen haasteita
• mukauttaa omaa toimintaansa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
• pystyy arvioimaan osaamistaan työyhteisön jäsenenä
• toimii itsenäisesti työyhteisössä ja edistää hyvää työilmapiiriä
Parhaimmillaan opiskelija
<ul style="list-style-type: none">
• ymmärtää ja osaa monimuotoisten työyhteisöjen erilaisia vuorovaikutustaitovaatimuksia ja osaa mukauttaa omaa toimintaansa vaatimusten mukaisesti
• osaa tulkita työyhteisössä erilaisten ihmisten kanssa toimimiseen liittyviä piirteitä ja vuorovaikutuksen haasteita
• mukauttaa joustavasti omaa toimintaansa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
• osaa toimia kulttuuri- ja kielitietoisesti työelämän vuorovaikutus- ja viestintätilanteissa.
• toimii aktiivisesti ja itsenäisesti työyhteisössä hyvän ilmapiirin edistämiseksi

5. Opiskelija tunnistaa omaa osaamistaan sekä verkostojaan ja hyödyntää niitä työnhaussa

Opiskelija

- esittelee omaa osaamistaan ja vahvuuksiaan suhteessa tulevan ammattialansa työpaikkojen vaatimukseen ja osaa toimia työnhakutilanteessa näitä hyödyntäen
- tietää ja arvioi omia työnhakutapojaan ja tunnistaa erilaisia verkostoja ja sosiaalisen median mahdollisuuksia sekä hyödyntää niitä työnhaussa
- päivittää ja tuottaa omaa osaamistaan esitteleviä tuotoksia työnhakua varten (CV/portfolio/someprofiili)

Tehtävä 1. Työnhakutavat:

- Selvitä, mitä erilaisia tapoja on hakea työtä ja mitkä niistä ovat sinulle luontevia?
- Millä tavalla olet itse saanut töitä, työharjoittelupaikan tai TET-paikan?
- Minkä uuden työnhakutavan voisit ottaa käyttöösi?

Tehtävä 2. Verkostot:

- Millaisia työelämän verkostoja on omalla alallasi? Tutustu oman alasi verkostoihin ja mieti miten niitä voisi hyödyntää työnhaussa. Miten näihin verkostoihin pääsee?
- Kerro esimerkkejä, miten voit monipuolisesti hyödyntää sosiaalista mediaa omassa työnhaussasi.

Tehtävä 3: Oma osaaminen ja vahvuudet:

Pohdi omaa ammatillista suuntaasi sekä vahvuuksiasi ja osaamistasi oman alasi työnhaun kannalta. Miten toisit parhaiten esille oman osaamisesi ja vahvuutesi joko CV:n profiilitekstissä tai muussa työnhaun asiakirjassa. Kirjoita omista vahvuuksistasi ja osaamisesta. Omien vahvuuksiesi pohtimisessa voit halutessasi hyödyntää erilaisia mittareita ja testejä:

- VIA-vahvuusmittari <https://www.viacharacter.org/Account/Registe>
- Tyypitesti <https://duunitori.fi/tyoelama/tyyppitesti-tyonhaku/>
- Opintojen jatko-ohjauksen työkalun Töihin -teemassa on oma osionsa: Miten sanoitan osaamistani ja kerron vahvuuksistani. Tämä osio sisältää erilaisia testejä, jotka voivat olla sinulle avuksi.
https://www.winnova.fi/winnova/kehittaminen/oppiminen_opetus_ja_ohjaus/olo/verkoston_yhteiset_kehittamisen_teemat/opintojen_paattovaiheen_ohjaus

Tee itsellesi työkalupakki työnhakua varten. Työkalupakki voi olla esimerkiksi kansio omissa tiedostoissasi, joka sisältää omaa osaamistasi esitteleviä tuotoksia; CV, video, portfolio, someprofiili, hissipuhe tms. Päivitä näihin asiakirjoihin profiilitekstisi. Hyödynnä profiilitekstissäsi edellisestä tehtävää, jossa tarkastelit vahvuuksiasi ja osaamistasi.

Tukea arviointiin:

Minimitasolla opiskelija
<ul style="list-style-type: none">
• päivittää omaa osaamistaan esittelevän tuotoksen työnhakua varten
• harjoittelee oman osaamisensa ja vahvuuksiensa esittelyä
• tietää erilaisia työnhakutapoja
• perehtyy erilaisten verkostojen ja sosiaalisen median mahdollisuuksiin ja hyödyntää niitä jonkin verran oman osaamisensa esittelyssä ja työnhaussa
• tuottaa vähintään yhden tuotteen työkalupakkiin (CV/portfolio/someprofiili)
Keskitasolla opiskelija
<ul style="list-style-type: none">
• päivittää omaa osaamistaan esittelevän tuotoksen monipuolisesti työnhakua varten
• harjoittelee ja vahvistaa oman osaamisensa ja vahvuuksiensa esittelyä suhteessa tulevan ammattialansa työpaikkojen vaatimuksiin
• osaa analysoida omia työnhakutapojaan
• perehtyy erilaisten verkostojen ja sosiaalisen median mahdollisuuksiin ja hyödyntää niitä oman osaamisensa esittelyssä ja työnhaussa
• tuottaa muutamia tuotteita työkalupakkiin (CV/portfolio/someprofiili)
Parhaimmillaan opiskelija
<ul style="list-style-type: none">
• päivittää omaa osaamistaan esittelevän tuotoksen monipuolisesti työnhakua varten
• esittelee omaa osaamistaan ja vahvuuksiaan monipuolisesti persoonallisella ja myyvällä tavalla suhteessa tulevan ammattialansa työpaikkojen vaatimuksiin
• osaa analysoida omia työnhakutapojaan ja tarvittaessa uudistaa niitä
• perehtyy erilaisten verkostojen ja sosiaalisen median mahdollisuuksiin ja hyödyntää niitä monipuolisesti oman osaamisensa esittelyssä ja työnhaussa, sekä ymmärtää niiden hyödyntämisen merkityksen myös tulevaisuudessa
• tuottaa monipuolisia ja persoonallisia tuotteita työkalupakkiin (CV/portfolio/someprofiili)

Opiskelija

- määrittää oman alan perusosaamiset ja oman taitotasonsa niissä sekä tuntee työllistymisensä edellytykset
- tietää oman alansa työllisyysmahdollisuudet Suomessa ja kansainvälisillä markkinoilla
- osaa määrittää oman osaamisensa kehittämistarpeita alansa näkökulmasta tulevaisuuteen peilaten (kotimaa/kansainvälisyys)

Tehtävät:

Tehtävä 1. Uratarinoita omalta alalta, haastattelutehtävä

Haastattele ainakin yhtä omalla alallasi työskentelevää henkilöä. Selvitä:

- miten henkilö on päätenyt nykyiseen työpaikkaansa
- mitä osaamista hänen työnsä vaatii
- miten työ on muuttunut viimeisten vuosien aikana
- mitä uusia asioita on pitänyt opetella
- miltä alalla työskentely näyttää tulevaisuudessa

Kirjoita lyhyt kuvaus haastattelusta. Kirjoita lisäksi omaa pohdintaasi vastaten seuraaviin kysymyksiin:

- Tuleva ammattisi vaatii monenlaista osaamista. Mitä osaamista sinulla jo on? Missä asioissa sinun pitää vielä kehittyä ja hankkia lisää osaamista? Mitä aiot tehdä, jotta osaamisesi kasvaa?
- Minkälainen työtilanne on omalla alallasi? Mitä voit tehdä lisätäksesi työllistymisesi edellytyksiä?
- Mitä muutoksia tulevaisuus saattaa tuoda tulevaan ammattiisi? Miten voit varautua muutoksiin?
- Mitä ammatillisia tavoitteita tai tulevaisuuden haaveita sinulla on? Mitä voit tehdä matkalla kohti näitä tavoitteita ja haaveita?

Tukea arviointiin:

Minimitasolla opiskelija
<ul style="list-style-type: none">
• osaa määrittää omia alan perusosaamisiaan
• tietää oman alansa työllisyysmahdollisuuksia
• tuntee oman alansa työllistymisen edellytyksiä
• osaa määrittää oman osaamisensa kehittämistarpeita alansa näkökulmasta tällä hetkellä
• tiedostaa oman alansa tulevaisuuden osaamisten muutosmahdollisuuksia ja oman osaamisen kehittämistarpeita
Keskitasolla opiskelija
<ul style="list-style-type: none">
• osaa määrittää omat alan perusosaamiset
• tietää oman alansa työllisyysmahdollisuudet Suomessa
• tuntee oman alansa työllistymisen edellytyksiä ja omat osaamisensa suhteessa edellytyksiin
• osaa määrittää oman osaamisensa kehittämistarpeita alansa näkökulmasta tulevaisuuteen peilaten
• ymmärtää oman alansa tulevaisuuden osaamisten muutosmahdollisuuksia ja osaamisen kehittämistarpeita
• tekee tulevaisuuden osaamisen kehittämistarpeista kehittämissuunnitelman, tavoitteet ja koulutussuunnitelman toteutuksesta
Parhaimmillaan opiskelija
<ul style="list-style-type: none">
• osaa määrittää oman alan perusosaamiset ja oman taitotasonsa niissä
• tietää oman alansa työllisyysmahdollisuudet Suomessa ja kansainvälisillä markkinoilla
• tuntee oman alansa työllistymisen edellytykset ja omat osaamisensa suhteessa edellytyksiin sekä taitotasoon
• osaa määrittää oman osaamisensa kehittämistarpeita alansa näkökulmasta tulevaisuuteen peilaten niin kotimaan tarpeisiin kuin kansainvälisellä tasollakin
• keskustelee oman alansa tulevaisuuden osaamisten muutosmahdollisuuksista ja osaamisen kehittämistarpeista